

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 9/2001 rd

Regeringens proposition med förslag till statsunderstödslag och lag om ändring av 7 c § lagen om statsbudgeten

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 8 maj 2001 en proposition med förslag till statsunderstödslag och lag om ändring av 7 c § lagen om statsbudgeten (RP 63/2001 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att förvaltningsutskottet skall lämna utlåtande i ärendet till finansutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultative tjänstemannen Tuomas Pöysti, finansministeriet

- lagstiftningsrådet Jouni Laiho och konsultative tjänstemannen Johanna Hakala, inrikesministeriet
- regeringsrådet Elise Pekkala, handels- och industriministeriet
- konsultative tjänstemannen Matti Pulkkinen, social- och hälsovårdsministeriet
- forskaren Marietta Keravuori, justitieministeriet
- regeringssekreterare Janne Kaukonen, jord- och skogsbruksministeriet
- professor Olli Mäenpää
- professor Kaarlo Tuori.

Därtill har skriftliga utlåtanden lämnats av

- undervisningsministeriet
- Finlands Kommunförbund.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en statsunderstödslag och vissa ändringar i lagen om statsbudgeten.

Den föreslagna statsunderstödslagen avses vara en allmän lag om behovsprövade statsunderstöd. Den skall tillämpas på statsunderstöd, om inte något annat bestäms i någon annan lag. Lagens tillämpningsområde omfattar dock inte statsunderstöd som hänför sig till statsandelssystemen och regleras i statsandelslagarna. I lagen föreskrivs om grunderna och de allmänna förut-

sättningarna för beviljande av statsunderstöd. Vidare föreskrivs det om olika sätt och procedurer för att bevilja och betala ut statsunderstöd, användningen av statsunderstöd, tillsynen över användningen samt granskning och myndigheternas rätt att få uppgifter. Dessutom skall det finnas bestämmelser om återkrav och statsbidragsmyndighetens befogenheter i det sammanhanget. Lagen avser också att ge vissa garantier för att god förvaltningssed följs i statsunder-

stödsärenden. Det betyder att lagen också föreskriver om de statsunderstödssökandes och statsunderstödstagarnas rättigheter och skyldigheter.

I statsunderstödslagen föreskrivs inte för vilka funktioner eller projekt understöd kan beviljas. Detta bestäms i annan lagstiftning och statsbudgeten. Behövliga närmare bestämmelser om användningen av statsunderstöd enligt statsbudgeten och villkoren för användningen meddelas genom en förordning av statsrådet som utfärdas med stöd av den föreslagna lagen. Genom stats-

understödslagen upphävs statsrådets beslut om allmänna föreskrifter angående statsbidrag och -understöd.

Lagen om statsbudgeten föreslås bli ändrad så att behövliga närmare bestämmelser om användningen av anslag som beviljats för statsunderstöd meddelas genom en förordning av statsrådet.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har blivit antagna och stadfästa.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Allmänt

Av de orsaker som framgår av propositionens motivering och med stöd av erhållen utredning finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med anmärkningarna nedan.

En förvaltningsrättslig bedömning

Utskottet har utifrån sin behörighet bedömt propositionens förvaltningsrättsliga aspekter med särskild hänsyn till garantierna för en god förvaltning i statsunderstödsärenden. På denna punkt har utskottet ingenting att anmärka, med undantag för 8 § och 34 § 1 mom. statsunderstödslagen.

Utskottet föreslår att uttrycket "samt om nödvändiga villkor i anslutning därtill" stryks i 8 § statsunderstödslagen. Villkoren hänför sig till den "budgetenlighet" som nämns i paragrafen och är därmed onödiga. De kan rentav leda till en sådan oriktig tolkning att understödet skulle kunna förknippas med något annat slag av villkor än i enlighet med budgeten.

I 34 § i det första lagförslaget föreskrivs om ändringssökande. Enligt 1 mom. får ändring i statsbidragsmyndighetens beslut inte sökas genom besvär. Rättelse i myndighetens besvär får däremot sökas inom 30 dagar från delfåendet.

Rättelseyrkandet riktas till den myndighet som fattat beslutet.

Utskottet påpekar att det utifrån den föreslagna lagen är oklart vem som har rätt att yrka på rättelse. Därför föreslår utskottet att 34 § 1 mom. förtydligas så att rättelse i statsbidragsmyndighetens beslut får sökas *av en part som är missnöjd med beslutet* inom 30 dagar från delfåendet.

Lagstiftningen om understöd av avkastningen från penningspel

Utskottet behandlar som bäst regeringens proposition med förslag till lotterilag samt till vissa lagar som har samband med den (RP 197/1999 rd). Riksdagens grundlagsutskott har lämnat ett utlåtande (GrUU 23/2000 rd) om propositionen. I sitt utlåtande förutsätter grundlagsutskottet att ett flertal ändringar skall göras i förslaget till lotterilag för att det skall kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Enligt grundlagsutskottets tolkning av 80 § grundlagen skall det bestämmas genom lag, inte förordning, bland annat om återbetalning och återkrav av understöd av avkastningen från penningspel. Också bemyndiganden att utfärda en förordning om tillsynen bör preciseras så att bemyndigandena och parternas skyldigheter framgår av lagen. En penningspelssammanslutnings verksamhet, som omfattar bland annat att lägga fram förslag till fördelning av avkastningen och att betala ut understöd av avkastningen och utö-

va tillsyn över användningen av understöden, bör ses som en offentlig förvaltningsuppgift. Enligt 124 § grundlagen bör det i detta fall föreskrivas i lag om garantier för rättssäkerheten och god förvaltning i penningsspelssammanslutningens verksamhet. Det betyder att det måste föreskrivas åtminstone om tillämpning av allmänna bestämmelser om förvaltningsförfarande, offentlighet i myndigheternas verksamhet och om det språk som skall användas hos en myndighet på den del av en penningsspelssammanslutnings verksamhet som betraktas som en offentlig uppgift.

Med anledning av grundlagsutskottets utlåtande har regeringen lämnat två propositioner (RP 65/2001 rd och RP 75/2001 rd) med förslag till komplettering av förslaget till lotterilag samt till vissa lagar som har samband med den (RP 197/1999 rd). I dessa kompletterande propositioner föreslås bestämmelser för det första om understöd av avkastningen från totospel och för det andra om understöd av avkastningen från penningsspelssammanslutningar som bedriver penningautomat-, kasinospels- och kasinoverksamhet. Enligt erhållen utredning har båda lagförslagen beretts med hänsyn till de centrala förslagen i den föreliggande allmänna statsunderstödslagen bland annat när det gäller ansökan om, utbetalning av, tillsyn över och återkrav av statsunderstöd. Dessa förslag till bestämmelser är i centrala delar sinsemellan överensstämmande i alla tre propositioner.

Förvaltningsutskottet konstaterar att när de lagförslag som kompletterar förslaget till lotterilag har blivit godkända betyder det att procedurbestämmelserna om fördelningen av avkastningen från penningsspelssammanslutningarna har blivit utfärdade på lagnivå på det sätt som grundlagsutskottet förutsatt.

Förvaltningsutskottet anser att regeringens grundläggande lösning att den övergripande regleringen när det gäller understöd av avkastningen från penningautomat-, kasinospels- och kasinoverksamhet bör hållas separat från den allmänna författningen om statsunderstöd är motiverad bland annat med hänsyn till avkastningens och fördelningsmekanismens särdrag (RP 75/2001 rd). Analogt tillstyrker utskottet en speciallag om avkastningen av totospel (RP 65/2001 rd).

Regeringens propositioner RP 65/2001 rd och RP 75/2001 rd innehåller också rättsregler som svarar mot bestämmelserna i den föreslagna allmänna statsunderstödslagen och därför är det viktigt att dessa aspekter beaktas vid behandlingen av lagförslagen i riksdagen.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

att finansutskottet bör beakta det som sägs ovan.

FvUU 9/2001 rd — RP 63/2001 rd

Helsingfors den 5 juni 2001

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Pertti Turtiainen /vänst
medl. Nils-Anders Granvik /sv
Rakel Hiltunen /sd
Esko Kurvinen /saml
Lauri Kähkönen /sd
Paula Lehtomäki /cent

Hannes Manninen /cent
Kirsi Ojansuu /gröna
Heli Paasio /sd
Aulis Ranta-Muotio /cent
Pekka Ravi /saml
Petri Salo /saml
Kari Urpilainen /sd.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var
utskottsrådet Ossi Lantto.